

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

educational processes; multimedia educational resources; and the use of real-time technologies.

Considering these characteristics, the technical provision of educational programs requires fundamentally different approaches to constructing information and telecommunication systems in educational institutions. Specifically, interactive teaching methods and real-time technologies demand resources that ensure continuous connectivity among participants, high equipment performance, and substantial network bandwidth.

Referenses:

1. Кобилянський О. В., Дембіцька С. В. Педагогічні умови використання інтернет-технологій у процесі вивчення безпеки життєдіяльності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. №38. С. 310–315.
2. Кобилянський О. В., Дембіцька С. В. Використання інтернет-технологій у процесі вивчення безпеки життєдіяльності. Педагогічні науки : наукові записки. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. №132. С. 61–65.
3. Дембіцька С. В. Застосування дистанційного навчання під час викладання охорони праці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. №41. С. 287–291.

СОЛОВЕЙ Галина Сергіївна

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЛЕГІТИМНОСТІ ЗБРОЙНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У БАКАЛАВРСЬКОМУ КУРСІ З МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022

Збройне врегулювання конфліктів міжнародною спільнотою є альтернативним шляхом від насильства до миру і застосовується виключно після того як усі дипломатичні методи врегулювання зазнали невдачі. В університетському бакалаврському курсі з міжнародної безпеки та аналізу конфліктів збройне врегулювання міжнародних та внутрішньодержавних конфліктів силами миротворчих місій постає не як панацея, а як іще одна проблема, що породжує пошук подолання нового витка насильства. І якщо після завершення Холодної війни 1990 і до початку російського повномасштабного вторгнення в Україну 2024 миротворчі місії розглядалися як досить суперечливий, але дієвий механізм припинення насильства, що

застосовується у постколоніальних державах і в жодному випадку не несе загрози «довгому миру», яким насолоджуються демократії після завершення II Світової Війни, то безпосередня близькість військових дій до держав-членів НАТО та ЄС і потужність агресора ставлять під сумнів ефективність застосування цього механізму для завершення російсько-української війни.

Основні англо-американські підручники з аналізу конфліктів та розбудови миру що є теоретико-практичною основою курсів з міжнародної безпеки та аналізу конфліктів і були написані до російського повномасштабного вторгнення такі як «Сучасні безпекові студії» (Collins, 2022) «Дослідження конфлікту та розбудова миру», (Webel & Barash, 2022), а також більш ранні видання спираються на ствердження ефективності дій ООН в рамках проведення миротворчих операцій. Оновлене, третє видання підручника «Міжнародна організація та глобальне врядування» (Weiss & Wilkinson, 2023) містить розлогий розділ з критикою діяльності міжнародних організацій, зокрема ООН у врегулюванні конфліктів сьогодення, що вказує на трансформацію розуміння ролі міжнародного врегулювання збройних конфліктів у системі міжнародних відносин, що переживає крах попередньо встановленого світового порядку. Однак, попри задекларований деколоніальний підхід, критика міжнародних організацій здійснюється з «позиції сили», тобто враховує точку зору творців системи міжнародного порядку.

Після завершення II Світової війни у 1945 році, переможна коаліція на чолі зі Сполученими Штатами Америки розбудовує новий світовий порядок, що базується на міжнародному праві, закріпленому у Статуті ООН та інших багатосторонніх документах. Згідно до цього порядку, що має на меті попередження III Світової Війни, усі держави-члени ООН є суверенними і рівноправними. Це означає, що кожна держава має повне право провадити незалежну внутрішню і зовнішню політику без стороннього втручання. Мирне співіснування суверенних держав має бути забезпечене шляхом колективної співпраці і підтримки миру на планеті. Перевага надається попередженню насильства та дозволу застосовувати військову силу лише у виключних випадках. Зокрема, у Преамбулі до Статуту ООН йдеться, що завданням ООН є «...забезпечити прийняттям принципів і встановленням методів, щоб збройні сили використовувалися не інакше, як у спільних інтересах...» (Статут Організації Об'єднаних Націй, 2008, с. 6) Узгодження «спільного інтересу», а саме – мирного співіснування у кожному конкретному випадку має бути легітимізоване шляхом обговорення і колективного ухвалення рішень.

Порушення кордонів будь-якої з держав є порушенням базового принципу міжнародного права, а збройне втручання третіх сторін у конфлікти має бути легітимізоване через Раду Безпеки ООН, за умови, якщо 5 постійних її членів (США, Велика Британія, Франція, Китайська Республіка і Російська

Федерація, яка є спадкоємицею СРСР) не скористаються своїм правом вето. Відповідальність за підтримання миру, зокрема і збройним шляхом, покладається на Раду Безпеки ООН, яка діє від імені всіх держав-членів, котрі, у свою чергу, мають беззаперечно підкорятися усім рішенням Радбезу, які є обов'язковими для виконання (Статут Організації Об'єднаних Націй, 2008, с. 21). На відміну від рішень Генеральної Асамблеї, котрі приймаються колективно усіма державами-членами і носять рекомендаційний характер (Статут Організації Об'єднаних Націй, 2008, с. 18).

У період протистояння супердержав США та Радянського Союзу під час Холодної війни ці дві держави ініціювали збройне «миротворче» втручання індивідуально, не очікуючи на схвалення Радбезу. Ця можливість нерівності держав перед нормами міжнародного права, виокремлення кількох «наддержав», що можуть не підкорятися загальним нормам, стала лише посилюватися після завершення Холодної війни.

Наявність «особливих прав», а саме права вето і «вирішального слова» щодо того чи є та чи інша конфліктна ситуація такою, що створює загрозу миру і потребує міжнародного збройного втручання у п'ятірки постійних членів Радбезу ООН, що також володіють ядерною зброєю, від першого дня обговорення драфтів статуту ООН викликала стійкий спротив країн-членів, що цих особливих прав позбавлені. «Велика п'ятірка» від самого моменту створення сучасної безпекової архітектури отримала значні переваги по-перше, у потрактуванні безпекових ситуацій на свою користь, коли міжнародні сили можуть бути застосовані в інтересах держав «п'ятірки» і не застосовані у тому випадку, коли конфлікт є вигідним одній із держав п'ятірки. По-друге, держави «п'ятірки» мають привілей «індивідуального» миротворчого зусилля, котре, навіть попри колективний осуд, не зможе бути збалансоване відповіддю міжнародної спільноти, схваленою Радбезом ООН, щодо використання миротворчих сил проти однієї з цих п'яти держав. Варто згадати хоча б «миротворчі місії» Російської Федерації у Придністров'ї, Нагірному Карабаху, в Грузії чи Україні або так звану «превентивну агресію» США та союзників проти Іраку. Цікавим є кейс бомбардування Белграда військами НАТО, не схвалений Радою Безпеки ООН через суперечність інтересам Росії, але схвалений міжнародною спільнотою як ефективний у припиненні конфлікту на Балканах.

Збройне втручання міжнародного контингенту за рішенням Радбезу ООН, згідно до норм міжнародного права після II Світової Війни, можливе у відповідь на прохання уряду держави, яка просить про допомогу. З 2005 року, коли до міжнародного права вводиться принцип Responsibility to Protect (R2P) або принцип відповідальності (міжнародного співтовариства) захищати таке базове право людини як право на життя, інтернаціональні війська миротворців ООН можуть бути застосовані на території суверенної держави, якщо злочини

проти людства, такі як геноцид, здійснює сам уряд держави проти власного народу за етнічною, релігійною чи іншою ознакою. Принцип відповідальності захищати базується на тому, що легітимний уряд будь-якої держави є відповідальним за захист власного населення (BELLAMY, 2008). У тому випадку, якщо уряд держави здійснює злочин проти власного населення, використовуючи асиметричну перевагу в силі й знищуючи частину народу, то міжнародне співтовариство має не право, але відповідальність втрутитися і захистити мирне населення. Отже, після 2005 року, варто довести факт скоєння геноциду власного народу урядом суверенної держави для того, щоб міжнародні війська були введені на територію цієї держави без погодження з її легітимним урядом.

Норма «відповідальності захищати» має два основні проблемні моменти. Першим є неможливість привести до відповідальності та покарати за порушення прав людини уряди держав-постійних членів Ради Безпеки ООН. Уряди «великої п'ятірки», особливо такі дві авторитарні держави як Російська Федерація та КНР можуть здійснювати геноцид та інші злочини проти людяності зі своїм народом за етнічною та релігійною ознакою (Чеченські війни, геноцид уйгурів у провінції Сіндзянь), але схвалення мандату міжнародної місії для захисту цих народів від геноциду через Радбез не є можливим. З іншого боку, ці авторитарні держави, що порушують права власних громадян, залюбки використовують риторику захисту прав людини для легітимації збройного втручання. Для прикладу, Російська Федерація, виправдовуючи повномасштабне вторгнення в Україну, легітимізувала агресію, зокрема захистом російськомовного населення, проти якого уряд України здійснював геноцид. Путін, де-факто оголошуючи війну, називає вторгнення «спеціальною військовою операцією»: «Мною прийнято рішення про проведення спеціальної військової операції. Її мета — захист людей, які протягом восьми років зазнають знущань, геноциду з боку київського режиму. І для цього ми будемо прагнути демілітаризації та денацифікації України. А також суд над тими, хто вчинив численні криваві злочини проти мирних жителів, зокрема й громадян Російської Федерації» (Путін оголосив Україні війну: відео звернення, б. д.). У висловленні Путіна відбувається легітимація агресії через зловживання принципом «відповідальності захищати», де сфабрикований пропагандою «восьмирічний геноцид» українського уряду проти власного населення виправдовує вторгнення, яке подається як «спеціальна військова операція» з метою денацифікації України.

Розгляд миротворчих операцій у бакалаврських курсах, зважаючи на історію розвитку питання та сучасні виклики світовому порядку, не може залишати поза увагою односторонні «миротворчі операції» Російської Федерації, що є частиною гібридної війни, необхідними супутніми елементами якої є багаторічна дезінформація і пропаганда, спрямована як на власне

населення, так і на міжнародну спільноту. Студенти-міжнародники як в Україні так і за кордоном мають бути обізнані із кейсами застосування збройного втручання Росії в конфлікти після завершення Холодної Війни, такі як Придністров'я, що дестабілізує безпекову ситуацію і гальмує розвиток Молдови, постійне підігрівання етнічного конфлікту між Азербайджаном і Вірменією в Нагірному Карабаху, створення невизнаних «народних республік» Абхазії та Осетії в Грузії та ЛДНР в Україні. По-суті, одна з країн «великої п'ятірки», що мала б стояти на захисті миру, використовуючи миротворчу риторичку ООН, не залагоджує, а розпалює конфлікти, не лише руйнуючи безпеку в регіоні, але і підважуючи засадничі принципи світової безпекової архітектури.

Список використаних джерел

1. Путін оголосив Україні війну: відео звернення. (б. д.). War Telegraf. <https://war.telegraf.com.ua/ukr/ukraine/2022-02-24/5697279-putin-ogolosiv-ukraini-viynu-video-zvernennya>
2. Статут Організації Об'єднаних Націй. (2008). Департамент громадської інформації ООН.
3. BELLAMY, A. J. (2008). The Responsibility to Protect and the problem of military intervention. *International Affairs*, 84(4), 615–639. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2346.2008.00729.x>
4. Collins, A. (Ред.). (2022). *Contemporary Security Studies*. Oxford University Press.
5. Webel, C. P., & Barash, D. P. (2021). *Peace and Conflict Studies*. SAGE Publications, Incorporated.
6. Weiss, T. G., & Wilkinson, R. (2023). *International Organization and Global Governance* (3-тє вид.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003266365>

СПІРІДОНОВА Наталія Георгіївна

ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Сьогодні в нашій країні багато актуальних проблем, які виникли ще за часів розповсюдження вірусу Covid-19 та посилилися з введенням військового стану в Україні. Це значною мірою вплинуло на стан сучасної освіти та навчального процесу, зокрема вищої, оскільки більшість часу протягом останніх років навчання студентів здійснюється у дистанційній або змішаній формі, а це вимагає певних навичок володіння сучасними комп'ютерними технологіями як студентів, так і викладачів. Постає необхідність отримання

інструменти розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів	
НОЗДРОВА Оксана Павлівна Проєктна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх вчителів у закладах вищої освіти	103
ПЛАХОТНИК Олена Олександрівна Симптоми емоційного вигорання науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та рекомендації щодо його подолання	106
РЕТЬМАН Михайло Сергійович Методи аграрної освіти України у воєнний період	108
РУЧКІНА Маріанна Миколаївна Сучасні підходи до експертизи в освіті	111
САВЧЕНКОВА Марія Вікторівна Innovative technologies in education	114
СОЛОВЕЙ Галина Сергіївна Переосмислення легітимності збройного врегулювання конфліктів у бакалаврському курсі з міжнародної безпеки після 24 лютого 2022	117
СПРІДОНОВА Наталія Георгіївна Потенціал використання сучасних інформаційних технологій в системі підготовки молодших бакалаврів технічного профілю	121
ТЕМЧЕНКО Ольга Василівна Управління розвитком інклюзивного середовища в закладі освіти	124
ТУМБРУКАКІ Алла Валеріївна Залучення можливостей штучного інтелекта в процес формування методичної компетентності майбутніх учителів математики	128
УЛЬЯНОВА Тетяна Юріївна Переваги застосування психологічного тренінгу під час підготовки майбутніх психологів	131
ФЕДОСОВ Сергій Никифорович Особливості викладання фізики в технічних університетах під час повномасштабної війни проти України	136
ФОГЕЛЬ Тетяна Миколаївна Cognitive and progmatic aspects of foreign language teaching methods: assessment for learning in the remote classroom	142
ХЛЄБНИКОВА Таліна Миколаївна Фактори впливу на ефективність управління трудовими ресурсами	145
ХМЕЛЮК Альона Василівна Інновації у вищій освіті: роль штучного інтелекту у створенні наукових досліджень	149
ХОЛТОБІНА Олександра Устинівна Формування здорового способу життя у майбутніх вихователів дошкільної освіти	152